Examination May-2014

Roll No. ....

Subject Code : HVPE101

Total No. Of Questions : 11

Branch (Paper ID) : BSC MLS (A1105) / B. Tech (A 1105) / BSC-HMCT (A 1105) / B.Com (A 1105)/ B.Pharma (A1105) / BCA (A1105)

Total Marks : 60

Time : 3 Hrs

(Note: Please fill subject code and paper ID on OMR)

Total No. of Pages: 04

ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਰਸ

मानव मूल्य और व्यवसायिक नैतिक शिक्षा में एक आधारभूत पाठ्यक्रम

A Foundation Course in Human Values and Professional Ethics

Note:

1. Each Question is given in all three languages (Punjabi, Hindi & English). Students are required to choose any ONE language throughout the exam.
2. This question paper contains three sections. **SECTION-A** contains Objective type questions, **SECTION-B** contains short type questions and **SECTION-C** contains descriptive type questions.
3. Attempt all questions.

ਭਾਗ-ੳ भाग-अ Section A 10x1

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ 10 ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ । ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ:

इस भाग में *10* वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं | सभी प्रश्नों का उत्तर देना अनिवार्य है |

*This section contains **10 objective type** questions. Attempt all questions.*

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 (ੳ) ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ: **प्रश्न-1 अ रिक्त स्थान भरें:** Q1.a. Fill up the blanks:

i. ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪਰਖ ਸਹਿਜ__________ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
सहज _________ के आधार पर प्रस्तावों की जाँच होती है |
Verification of propositions takes place at the level of natural....................

ii. ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕੇਵਲ________ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
शरीर की क्रियाएँ केवल __________ और निर्वाह करना ही होती हैं |
The Body has the activities of .... and fulfilment only.

iii. _______ ਦਾ ਅਰਥ ਸਾਰਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ।
_______ का मतलब है सभी के साथ संबंध का भाव होना |
................means the feeling of being related to all.

iv. ਜੀਵ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂ ਤੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ____________ ਹੈ।
जीव-अवस्था भी मैं और शरीर का ______________ है |
The animal order is ....of Self and Body too.

v. ਸਰਬਾਂਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਮਾਨਵ-ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਹੋਣ ਨਾਲ-ਨਾਲ ______________ ਵੀ ਹੈ।
समग्र प्रबंधन मानव-सहज होने के साथ-साथ ___________ भी है |
Holistic management is human-friendly as well as................

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 (ਅ) ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ: **प्रश्न -१ ब सही/गलत भरे |** Q1.b. Write True/ False:

i. ਸਹਿਜ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਪੂਰਵ-ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।
सहज-स्वीकृति पूर्व मान्यताओं पर निर्भर होती है |
Natural acceptance depends on the past conditionings.

ii. ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਚੋਣ 'ਮੈਂ' ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਇਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।
"मैं" चयन करता है कि सुविधाओं का उपयोग करना है या दुरूपयोग करना है, और शरीर सिर्फ इसके अनुसार कार्यरत होता है |
Self chooses to use or misuse physical facilities and Body works accordingly.

iii. ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾਪੂਰਣ ਸਮਾਜ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨਹੀਂ।

संगीतमय समाज के लिए परिवारों में समृद्धि की आवश्यकता नहीं है |

Prosperity in families is not desirable for any harmonious society.

iv. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਪਰਸਪਰ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਅਵਸਥਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।

प्रकृति में सभी इकाइयाँ परस्पर विरोध में हैं और मानव-अवस्था को इन पर विजय पाना होता है |

All the units in nature are in mutual conflict, and human order has to master over them.

v. ਮਾਨਵ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰਬਭੌਮਿਕ ਮਾਨਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ।

मानवों में सही समझ के बिना सार्वभौम मानवीय व्यवस्था की स्थापना संभव नहीं है |

Universal human order is not possible without right understanding in human beings.

ਭਾਗ-ਅ भाग -ब Section B 5x4

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ:

इस भाग में पांच प्रश्न हैं | सभी प्रश्नों का उत्तर देना अनिवार्य है /

There *are FIVE questions in this section. Attempt All questions.*

Q2. ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੇ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਉਦਾਹਰਣ ਵੀ ਦਿਉ।

संक्षेप में समझाइए कि तकनीकी और मानव मूल्य में क्या संबंध है| उदाहरण से अपने उत्तर को पुष्ट कीजिये |

Explain briefly how technology and human values are related. Give examples to support your answer.

Q3. 'ਭੌਤਿਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਵਕਤੀ ਹੈ'।ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 2 ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਕਰੋ।

'सुविधाओं की आवश्यकता सीमित और सामयिक है' -कोई दो उदाहरण देकर इस वाक्य को समझाइए |

'The need for physical facilities is limited and temporary'- explain the meaning of this statement with any two examples.

Q4. ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਨੀਅਤ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਅਕਸਰ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀ ਹੈ?

संबंध में मूल चाहना और जीने की योग्यता में क्या अंतर है ? सामान्य तौर से , हम सभी लोग क्या गलती करते रहते हैं ?

What is the difference between intention and competence in relationship? What is the common mistake that all of us keep doing?

Q5. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

प्रकृति में चार अवस्था के स्वभाव को संक्षेप में समझाइए |

Briefly explain the natural characteristics of the four orders in nature.

Q6. ਸਰਬਾਂਗੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਅਜੋਕੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਰਬਾਂਗੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

समग्र तकनीकी का क्या अर्थ है? आजकल प्रचलित कुछ तकनीकियों के बारे बताइए जो कि समग्र नहीं है |

What do you mean by a holistic technology? Mention some of the technologies prevalent today that are not holistic.

ਭਾਗ –ੲ भाग - स Section C 5x6

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
इस भाग में पांच प्रश्न हैं | सभी प्रश्न अनिवार्य है |
*There are **FIVE** questions in this section. Attempt **ALL** questions.*

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7.ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 7.किसी एक भाग का उत्तर दें Q7. Attempt any one part:

a. ਸਹੀ ਸਮਝ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਸਰੋਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਹਿਜ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਵਧੇਰੇ ਮੱਹਤਵਪੂਰਣ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਆਪਣੀ ਸਹਿਜ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕਰੋ।
सही समझ के लिए जो प्रस्ताव आता है , उसे जांचने के लिए अपनी सहज स्वीकृति का आधार ही क्यों जरूरी है, कोई बाहरी स्त्रोत का आधार क्यों नहीं? अपनी सहज-स्वीकृति के बारे में कोई 3 निरीक्षण बताइए|
Why is it important to verify any proposition for right understanding on the basis of natural acceptance, and not on the basis of any external source? Write down any three observations about your natural acceptance.

b. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ, ਵਿਹਾਰ ਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ?
इस पाठ्यक्रम के पश्चात अपने विचार, अपने व्यवहार और अपने कार्य में आने वाले 2-2 परिवर्तन लिखिए | संक्षेप में बताइए की ये परिवर्तन किस कारण से हुए हैं |
List down any two changes that you could see in your thought, your behaviour and your work after undergoing this course. Briefly explain what made those changes happen.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8.ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 8.किसी एक भाग का उत्तर दें Q8. Attempt any one part:

a. ਮੈਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ 'ਮੈਂ'-ਸਰੀਰ ' ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਕਿਰਿਅਵਾਂ ਵਿਚ ਵਖਰੇਵਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ।ਹਰੇਕ ਦੀਆਂ ਦੋ-ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਉ।
"मैं" में चल रही क्रियाएँ , "शरीर" में चल रही क्रियाएँ और "मैं-शरीर" दोनों की भागीदारी से चलती हुई क्रियाओं में अंतर को समझाइए | प्रत्येक प्रकार की क्रियाओं के 2-2 उदाहरण भी दीजिए |
Distinguish between the activities going on in the Self, going on in the Body, and involving both the Self and the Body. Give two examples of each.

b. ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਸੇ ਦਸ ਇਛਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉ। ਇਹ ਇਛਾਵਾਂ ਮੈਂ ਤੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ?
आप अपनी कोई 10 इच्छाओं की सूची बनाइये | इनमे से हर एक इच्छा किस तरह से मैं (स्वयं) से जुडी हुई है अथवा शरीर से जुडी हुई है यह भी समझाइए |
Make a list of any ten desires of yours. Explain how each of the desire is related to the Self or the Body.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9.ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 9.किसी एक भाग का उत्तर दें Q9. Attempt any one part:

a. ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਾਨਵੀ ਉਦੱਮ ਦੇ ਪੰਜ ਆਯਾਮਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਹਿਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
समाज में मानव के प्रयास के पांच आयामों को संक्षेप में समझाइए | हर एक आयाम को परिभाषित भी कीजिये |
Briefly explain the five dimensions of human endeavour in society, defining each term.

b. ਆਪਣੇ ਮੁਹੱਲੇ, ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਕੇਸ-ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਹਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਸਨੀਕ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਿਹਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

गांव या शहर के किसी एक मोहल्ले का उदाहरण लेते हैं | अगर आपको इस मोहल्ले का स्वास्थ्य प्रबंधक बनाया जाता है तो आप इस इलाके के प्रत्येक मानव के स्वास्थ्य को कैसे सुनिश्चित करेंगे, क्रमबद्ध तरीके से सुझाइए |

Take the case of a village or a colony in a city. Suggest steps you would take as a health-in charge of the area to ensure proper health of every individual in the area.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10.ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 10.किसी एक भाग का उत्तर दें Q10. Attempt any one part:

a. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧਿਤਾ ਤੇ ਪਰਸਪਰਪੂਰਕਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹਰੇਕ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

प्रकृति में आपसी संबंध और परस्पर पूरकता से आप क्या समझते हैं ? हर एक अवस्था के उदहारण देते हुए समझाइए |

What do you mean by interconnectedness and mutual fulfilment in nature? Explain with examples for each order.

b. ਉਤਪਾਦਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ? ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਉ।

उत्पादन की गतिविधियां प्रकृति के सारी अवस्थाओं को कैसे पुष्ट कर सकती है ? अपने परीक्षण के आधार पर कोई चार उदाहरण दीजिए |

Explain how production activities can be enriching to all the orders of nature. Give any four examples based on your observation.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11.ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 11.किसी एक भाग का उत्तर दें Q11. Attempt any one part:

a. ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਨਵੀ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਹ ਸਰਬਭੌਮਿਕ ਮਾਨਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ?

मानवीय-आचरण में निश्चितता से क्या अर्थ है ? इसका सार्वभौम मानव व्यवस्था से क्या संबंध है ?

What do you mean by definitiveness of ethical human conduct? How does that relate to the universal human order?

b. ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀਆਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦੁਬਿਧਾਵਾਂ ਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿਉਗੇ?

अपने चारों ओर विश्व के प्रति प्रचलित अवधारणाओं का परीक्षण करते हुए इनमे से कोई 3 अंतर्विरोधों को लिखिए | आप इन अंतर्विरोधों को कैसे जड़ से सुधार सकते हैं ?

Mention any three inherent contradictions and dilemmas that you can observe in the prevailing worldview around you. How do you propose to resolve them?